

TEHISINTELLEKTI KASUTAMINE ÕPPETÖÖS

Rusikareegel: Tehisintellekt täidab ülesandeid, koostab kavandeid ja annab nõu. Ta ei langeta kunagi otsuseid. Teie olete kõige selle autor, mis kannab teie nime. Kui te ei suuda loodud tulemust enda tööna põhjendada ja kaitsta, olete andnud tehisintellektile liiga suure rolli.

Tehisintellekti kasutamine õppetöös põhineb Hyatti (2019) viie delegeerimise taseme mudelil, mis on õppetööle kohendatud. EBSis kasutatakse tasemeid 1–3. Nendel tasemetel jäävad kõik õppetöö seisukohalt olulised otsused õppejõu teha: millist sisu loengus käsitleda, kuidas kavandada hindamist ning kuidas hinnata üliõpilaste töid.

Õppetöös lubatud kolm taset

1	Tehisintellekt täidab ülesande. Sellel tasemel täidab tehisintellekt täpselt määratletud ülesandeid, mis ei nõua iseseisvate otsuste tegemist, näiteks muudab õppematerjalide vormistust, tõlgib õppetekste, koostab sõnastikke või muudab erialase teksti lihtsamini mõistetavaks.
2	Tehisintellekt teeb eeltööd ja koostab kavandi, teie otsustate. Sellel tasemel kogub tehisintellekt teavet, teeb sellest kokkuvõtteid või koostab materjali esialgse versiooni. Teie vaatate tulemuse üle, teete vajalikud muudatused ning otsustate, kas seda võib õppetöös kasutada. Materjal jõuab üliõpilasteni alles pärast teie heakskiitu. Näiteks võib tehisintellekt koostada kümme aruteluküsimust, millest valite neli, juhtumikirjelduse esialgse versiooni, mida kohandate, või slaidid, mida parandate ja täiendate.
3	Tehisintellekt analüüsib ja annab soovitusi, teie otsustate. Sellel tasemel analüüsib tehisintellekt mustreid ja esitab nende põhjal soovitusi. Näiteks võib see tuvastada varasemates vastustes korduvaid väärarusaamu või võrrelda kahte hindamisviisi. Teie hindate soovitusi, mõistete nende aluseks olevat analüüsi ja selle piiranguid. Seetõttu nõuab selle taseme kasutamine teilt põhjalikumat süvenemist.

Tasemed 4 ja 5 ei sobi kasutamiseks üheski õppetöoga seotud olukorras. Tasemel 4 langetab tehisintellekt ise otsuse ja teavitab teid sellest. Tasemel 5 langetab tehisintellekt otsuseid ja tegutseb iseseisvalt, ilma et teid sellest teavitataks.

Hindamine jääb teie teha

Tehisintellektile ei tohi delegeerida individuaalsete ülesannete, eksamite ega muu kokkuvõtva hindamise lõplikku hindamisotsust. Tehisintellekt võib aidata koostada hindamisjuhendit või näidisvastust, anda tagasisidet või soovitada hinnet, kuid lõpliku hinnangu annate teie. Kui kasutate tehisintellekti tagasiside koostamisel või hinde soovitamisel, tuleb see hindamisjuhendis välja tuua. Tehisintellekti abil kujundatud hinde või tagasiside puhul tuleb selle kasutamisest teada anda samadel alustel nagu tehisintellekti muu sisulise kasutamise korral. Üliõpilasel on õigus teada, et lõpliku hinnangu andsite teie.

- Hindamine on nii kujundav kui ka kokkuvõttev ning eeldab konkreetse üliõpilase tööst lähtuvat personaalset tagasisidet, mida tehisintellektimudel ei suuda pakkuda.
- Tehisintellekti hinnanguid võivad mõjutada mudeli õpetamiseks kasutatud andmetes esinevad keelelised, kultuurilised ja pedagoogilised kallutatused. Kui hindamine jäetakse tehisintellekti teha, võivad need kallutatused mõjutada üliõpilaste tulemusi.
- Hinde saanud üliõpilasel on õigus teada, et tema tööd on hinnanud pädev inimene, kes vastutab antud hinnangu eest.

Iga hindamisülesande puhul määratakse üks kolmest tehisintellekti kasutamise kategooriast ning see märgitakse aineprogrammi või hindamisjuhendisse. Järgmised kategooriate kirjeldused on mõeldud üliõpilastele ning need võib muutmata kujul lisada aineprogrammi või hindamisjuhendisse.

A	Tehisintellekti kasutamine on keelatud. Tehisintellekti abi ei ole lubatud, välja arvatud heaks kiidetud eritingimuse alusel kasutatavad kohandused ja töövahendid.
B	Tehisintellekti kasutamine on piiratud. Lubatud on üksnes õppejõu määratud kasutusviisid, näiteks ideede genereerimine, õigekirja kontrollimine, tõlkimine või programmeerimisega seotud abi. Intellektuaalse panuse töösse peab tegema üliõpilane ise, ilma tehisintellekti abita.
C	Tehisintellekti kasutamine on lubatud. Tehisintellekti võib kasutada hindamisjuhendis kirjeldatud viisil ja ulatuses. Töös tuleb selgelt märkida, kuidas tehisintellekti kasutati, ning selle panust kriitiliselt hinnata.

Mida loetakse tehisintellektiks

Juhend käsitleb generatiivset tehisintellekti ehk töövahendeid, mis loovad kasutaja korralduste põhjal tekste, programmikoodi, pilte, andmeid või analüüse. Nende hulka kuuluvad vestlusrobotid ja tehisintellekti assistendid, otsingumootorid, kontoritarkvara ja õppeplatvormide tehisintellekti funktsioonid ning tõlkevahendid, mis lisaks tõlkimisele ka teksti toimetavad. Siia ei kuulu õigekirjakontroll, viitehaldusprogrammid, kalkulaatorid ega statistikatarvara. Kui te pole kindel, kas mõni töövahend kuulub tehisintellekti alla, märkige selle kasutamine ära ja selgitage, mida selle abil tegite. Tehisintellekti kasutamine on sisuline, kui see mõjutab töö sisu, ülesehitust või järeldusi või kui selle abita oleks tulemus märkimisväärselt erinev. Õigekirja parandamine või tabeli vormistuse muutmine ei ole sisuline kasutamine. Juhtumikirjelduse koostamine, argumentatsiooni ümberstruktureerimine, analüüsi tegemine või üliõpilastele edastatava materjali loomine on sisuline kasutamine. Kui ei ole selge, kas tegemist on sisulise kasutamisega, lähtuge sellest, et kasutamine on sisuline, ning märkige see ära.

Töövahendi valimine

EBS pakub õppejõududele heaks kiidetud asutuse litsentsiga töövahendeid. Kinnitatud töövahendite kehtiv loetelu, nende lubatud kasutusotstarve ja juurdepääsu taotlemise juhised on avaldatud töötajate siseveebis. Logige alati sisse EBSi kasutajakontoga. Enne töövahendi esmakordset kasutamist kontrollige loetelu, sest litsentsid võivad muutuda ning eelmisel semestril lubatud töövahend ei pruugi enam loetellu kuuluda.

Valige ülesande täitmiseks võimalikult lihtne töövahend ning eelistage uue konto loomisele töövahendit, mille litsents on EBSil juba olemas. Kui vajate õppetöös töövahendit, mida loetelus ei ole, pöörduge enne selle kasutuselevõttu IT-osakonna poole.

EBS ei tohi nõuda tehisintellekti kasutamist õppetöös, välja arvatud juhul, kui tehisintellekti kasutamise oskus kuulub õppeaine õpiväljundite hulka. Võite igal ajal eetilistel, privaatsuse või keskkonnamõjuga seotud kaalutlustel töövahendi kasutamisest loobuda, ilma et peaksite oma otsust põhjendama.

Andmed: mida ja kuhu võib sisestada

Kasutage ainult heaks kiidetud asutuse litsentsiga platvorme	Platvorm ei mõtle teie eest
- Üliõpilaste ja EBSi andmeid võib tehisintellektiga jagada ainult EBSi heaks kiidetud asutuse litsentsiga platvormil, kuhu olete sisse loginud EBSi kasutajakontoga. Tegemist on sama heaks kiidetud töövahendite loeteluga, millele viidati eespool töövahendi valimist käsitlevas osas. Kui töövahendit loetelus ei ole, pidage enne üliõpilaste või EBSi andmete sisestamist nõu IT-osakonnaga. - Üliõpilaste ega EBSi andmeid ei tohi kunagi sisestada isikliku kontoga kasutatavasse keskkonda, tasuta kasutusversiooni ega töövahendisse, mida heaks kiidetud loetelus ei ole, olenemata sellest, millist andmekaitset töövahendi seaded näivad pakkuvat. - Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 9 tähenduses eriliiki isikuandmete töötlemiseks tuleb esmalt läbi viia andmekaitsealane mõjuhindang (isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 35) ja saada EBSi andmekaitse spetsialisti heakskiit. Võtke andmekaitse spetsialistiga ühendust enne töö alustamist, mitte alles töö käigus.	- Enne andmete sisestamist otsustage, milliseid andmeid on tehisintellektisüsteemiga turvaline jagada ja milliseid mitte. Samamoodi tuleb toimida enne tehisintellektil põhineva märkmete tegemise või transkribeerimise töövahendi kasutamist loengus või juhendamisel. Üliõpilased peavad teadma, et töövahendit kasutatakse, ning transkriptsiooni tuleb selle loomise hetkest käsitleda üliõpilaste andmetena. - Heaks kiidetud platvormi ei tohi sisestada rohkem andmeid, kui ülesande täitmiseks vajalik. Andmete minimaalse kogumise põhimõte ja säilitamise piirangud kehtivad nii heaks kiidetud platvormil kui ka väljaspool seda. Sama ettevaatlik tuleb olla materjalidega, mille autor te ise ei ole. Litsentsi alusel kasutatavat juhtumikirjeldust, õpiku peatükki või kolleegi avaldamata tööd võib üles laadida ainult juhul, kui litsents või autor seda lubab. - Paroole, API-võtmeid ega turvalisust puudutavat teavet ei tohi mitte kunagi sisestada ühtegi tehisintellektisüsteemi.

Üliõpilastele antav teave ja võimalused

- Märkige iga hindamisülesande juurde tehisintellekti kasutamise kategooria. Kategooria märkimine on kohustuslik. Kui kategooriat ei ole märgitud, kehtib vaikimisi kategooria „Tehisintellekti kasutamine on lubatud“: üliõpilane võib kasutada tehisintellekti, kui märgib, kuidas ta seda kasutas. Üliõpilast ei tohi selle vaikimisi kehtiva reegli järgimise eest karistada. Reegel on mõeldud üliõpilase kaitsmiseks, mitte õppejõu tegemata jäänud otsuse asendamiseks. Kategooria puudumine on hindamisülesande puudus, mis tuleb kõrvaldada kohe, kui see avastatakse – nii kiiresti kui võimalik juba praeguse õpperühma jaoks ning kindlasti enne õppeaine järgmist toimumist.
- Heaks kiidetud eritingimust kohaldatakse sõltumata tehisintellekti kasutamise kategooriast. Heaks kiidetud eritingimus on kategooria suhtes ülimuslik. Üliõpilane, kellel on õigus kasutada tugitehnoloogiat, näiteks kõne tekstiks teisendamise, lugemise hõlbustamise või tõlkimise töövahendeid, võib seda kasutada kõigi hindamisülesannete puhul, sealhulgas A-kategoorias. Kui te pole kindel, millises ulatuses eritingimus kehtib, küsige seda eritingimuse kinnitanud üksuselt, mitte üliõpilaselt.
- Kui nõuate üliõpilastelt tehisintellekti kasutamist, võite nõuda ainult selliste töövahendite kasutamist, mis on neile tasuta ega eelda konto loomist. Ärge nõudke ühegi konkreetse toote või tasulise tellimuse kasutamist ega isikliku e-posti aadressiga konto loomist. Erandiks on õppeaine, mille sisuks on tehisintellekti töövahendite õppimine, tingimusel et nõue on enne õppeainele registreerumist selle kirjelduses välja toodud.
- Kui hindamisülesanne eeldab tehisintellekti kasutamist, pakkuge üliõpilastele akadeemiliselt samaväärset võimalust ülesande sooritamiseks ilma tehisintellektita. Erandiks on olukord, kus tehisintellekti kasutamine on õppeaine sõnaselgelt määratletud õpiväljund. Üliõpilane võib valida tehisintellektita lahenduse ilma oma valikut põhjendamata. Kui õpitakse konkreetse tehisintellekti töövahendi kasutamist, ei ole samaväärset alternatiivi võimalik pakkuda ning kehtib sama erand.
- Enne tehisintellekti loodud õppematerjalide kasutamist õppetöös kontrollige nende õigsust ja sobivust.

- Kui tehisintellekt on oluliselt mõjutanud õppeaine ülesehitust, hindamise korraldust või õppematerjalide sisu, lisage õppeaine Canvase avalehele märge „Õppeaine kavandamisel on kasutatud tehisintellekti“.
- Lisage õppeaine Canvase avalehele autoriõiguse teade.

Õppematerjalid on kaitstud autoriõigusega ja mõeldud ainult isiklikuks kasutamiseks õppetöös.

Ärge laadige õppematerjale ilma õppejõu loata avalikesse ega EBSi poolt heaks kiitmata tehisintellekti töövahenditesse. See võib teha autoriõigusega kaitstud või konfidentsiaalse sisu kättesaadavaks kolmandatele isikutele ning olla vastuolus EBSi eeskirjadega.

- Õppeaine hindajana on teil õigus tehisintellekti abil tehtud töö tuvastamiseks kasutada asjakohaseid töövahendeid ja teha täiendavat kontrolli, sealhulgas korraldada suuline hindamine, kui (1) kahtlustate tehisintellekti sisulist kasutamist, kuid üliõpilane ei ole seda märkinud; või (2) tehisintellekti kasutamise tõttu tekib kahtlus, et üliõpilane ei ole õpiväljundeid iseseisvalt saavutanud. Teavitage üliõpilasi täiendava kontrolli võimalusest ette. Märkige õppeaine Canvase avalehel, vajaduse korral märke „Õppeaine kavandamisel on kasutatud tehisintellekti“ kõrval, et hindamisel võidakse kasutada tehisintellekti kasutamise tuvastamise töövahendeid ning õpiväljundite saavutamise kahtluse korral võidakse korraldada suuline hindamine. Kui üliõpilasi ei ole täiendava kontrolli võimalusest ette teavitatud, ei ole selle võimaluse tagantjärele rakendamine lubatud.
- Tehisintellekti tuvastamise töövahendi tulemus üksi ei tõenda akadeemilist rikkumist ega tohi olla selle üle otsustamisel määrav. Võtke arvesse ka töö mustandeid, versioonialalugu ja üliõpilase suulisi selgitusi. Selgitage üliõpilasele, mis kahtluse põhjustas, ning andke talle enne järelduste tegemist võimalus esitada omapoolsed selgitused, eelistatavalt vahetul vestlusel.
- Kui üliõpilane on jätnud tehisintellekti kasutamise kogemata märkimata, kasutage olukorda tehisintellekti kasutamise korrektse märkimise õpetamiseks, selle asemel et pidada seda kohe akadeemiliseks rikkumiseks.

Näidake eeskujul

Üliõpilased õpivad tehisintellekti vastutustundlikult kasutama eelkõige teie eeskujul. Kui sõnastate üliõpilaste ees päringu, näitate tehisintellekti loodud tulemust ning selgitate, mis selles on kasulik ja mis ekslik, arendab see tehisintellektipädevust paremini kui ükski reegel. Tasemetel 1–3 tegutsedes näitate täpselt sellist käitumist, mida juhend eeldab ka üliõpilastelt: tehisintellekti eesmärgipärast kasutamist, tulemuste kriitilist hindamist, selget kasutamisest teavitamist ja inimese vastutust lõpptulemuse eest.

Õppejõu tehisintellektikasutus

Tehisintellekti sisuline kasutamine kirjalike materjalide koostamisel tuleb välja tuua samadel alustel nagu üliõpilaste töödes. Märkige kasutatud töövahend ja selle versioon, kasutamise kuupäevad ja eesmärk, mõjutatud töösad ning see, kuidas tehisintellekti loodud tulemust kontrollisite ja kasutasite. Kui tehisintellekt aitab sisuliselt kaasa tagasiside andmisele, üliõpilaste toetamisele, üliõpilaste vastuvõtule või õpianalüütikale, peab EBS sellest mõjutatud isikuid teavitama. Hindamine kuulub siia üksnes juhendis lubatud piiratud ulatuses: kui tehisintellekti on kasutatud tagasiside kavandi koostamisel või õppejõule hinde soovitamisel, tuleb üliõpilast sellest teavitada. Teavitatakse tehisintellekti osutatud abist, mitte otsuse tegemisest, sest EBSis teeb hindamisotsuse õppejõud, mitte tehisintellekt.

Kui tehisintellekti ei kasutatud, ei ole sellekohane märge vajalik.

Kasutatud tehisintellektisüsteem(id)	töövahend, teenusepakkuja ja versioon
Kasutamise kuupäev või ajavahemik	ajavahemiku algus ja lõpp
Eesmärk	konkreetne ülesanne, milleks tehisintellekti kasutati
Tehisintellekti kasutamise ulatus	jaotis, peatükk, programmikood, pilt, andmed või protsess
Väljundi kasutamine	kas tehisintellekti loodud väljundit muudeti, kontrolliti või see jäeti kasutamata

Küsimused ja tugi

Juhendi eest vastutab õppeprorektor. Metoodikate labor hoiab juhendit ajakohasena ja avaldab selle uusi versioone. Konkreetse õppeaine puhul tasemete rakendamise küsimustega pöörduge esmalt oma programmijuhi poole. Isikuandmetega seotud küsimustega tegeleb andmekaitse spetsialist ning töövahendeid ja platvorme puudutavatele küsimustele vastab IT-osakond. Üliõpilastele kehtivad nõuded tehisintellekti kasutamise ulatuse, kasutamisest teavitamise ja akadeemilise aususe kohta on sätestatud üliõpilaste siseveebis avaldatud juhendis „Tehisintellekti kasutamine õpingutes“. Üliõpilastele kehtivaid nõudeid selgitades viidake käesoleva juhendi asemel sellele dokumendile. Juhendit kohaldatakse koos Euroopa Liidu tehisintellekti määruse (määrus (EL) 2024/1689), isikuandmete kaitse üldmääruse (määrus (EL) 2016/679) ning EBSi õppekorraldust ja akadeemilist ausust käsitlevate eeskirjadega. Kui mõni neist kehtestab rangemad nõuded kui käesolev juhend, lähtutakse rangematest nõuetest.

Kasutatud allikad

Estonian Business School. (2026). *Tehisintellekti kasutamine õpingutes*

European Parliament and Council of the European Union. (2016). *Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation)*. Official Journal of the European Union, L 119, 1–88. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj/eng>

European Parliament and Council of the European Union. (2024). *Regulation (EU) 2024/1689 (Artificial Intelligence Act)*. Official Journal of the European Union, L 2024/1689. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj/eng>

Hyatt, M. (2019). *5 levels of delegation*. Michael Hyatt & Company. <https://fullfocus.co/the-five-levels-of-delegation/>